

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УКРАЇНИ АПЕЛЯЦІЙНА ПАЛАТА

Україна, МСП 03680, м. Київ-35, вул. Урицького, 45

Тел.: (044) 494-06-65 Факс: (044) 494-06-63

Р І Ш Е Н Н Я

02 жовтня 2012 р.

Колегія Апеляційної палати Державної служби інтелектуальної власності України, затверджена розпорядженням голови Апеляційної палати Дмитришина В.С. від 10.08.2012 № 79 у складі головуючого Шатової І.О. та членів колегії Цибенко Л.А., Ресенчука В.М., розглянула заперечення Товариства з обмеженою відповідальністю “Телерадіокомпанія “Україна” проти рішення Державної служби інтелектуальної власності України (далі – Державна служба) від 13.06.2012 про відмову в реєстрації знака для товарів і послуг “МОСКАЛІ” за заявкою № m 2011 04514.

Розгляд заперечення здійснювався на засіданні 02.10.2012 за відсутності представників сторін. Представники сторін були належним чином повідомлені про дату і місце засідання (лист від 29.09.2012 № 2-8/7705).

Аргументація сторін:

1. На підставі висновку закладу експертизи про невідповідність позначення умовам надання правової охорони 13.06.2012 Державною службою було прийнято рішення про відмову в реєстрації знака “МОСКАЛІ” за заявкою № m 2011 045144, оскільки заявлене позначення є таким, що суперечить публічному порядку та принципам моралі.

“Москаль (укр. москаль, белор. маскаль, польск. moskal) в українском, польском, белорусском языках – прозвище, употребляемое по отношению к русским. В русском языке обладает выраженной негативной коннотацией. Может употребляться в оскорбительном (пренебрежительном) смысле”.

Є образливим по відношенню до громадян Росії незалежно від їхнього етнічного походження чи місця проживання.

Таким чином, заявлене позначення має зневажливе значення щодо національності – росіянин, а його використання, зокрема представниками шовіністських кіл, принижує російську націю за національною ознакою.

Закон України “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг”, розділ II, ст.5, п.1.

Большой современный толковый словарь русского языка. Ефремова Т.Ф.. 180 тыс. статей – 2006 год.

<http://ru.wikipedia.org/wiki>

<http://uk.wikipedia.org/wiki>

2. Апелянт – Товариство з обмеженою відповідальністю “Телерадіокомпанія “Україна” заперечує проти рішення про відмову в реєстрації вказаного знака.

Апелянт зазначає, що заявлене позначення “МОСКАЛІ” не містить позначень порнографічного характеру, антидержавних, расистських лозунгів, емблем, найменування екстремістських організацій, нецензурні слова та вирази.

У запереченні апелянт звертає увагу на те, що відповідно до даних Вікіпедії позначення “москаль” – екзонім, самоназва росіян, уживаний серед українців, білорусів та поляків. Також цей термін застосовують до військовиків або москвичів. Часто вживається як іронічна назва громадян Росії незалежно від їхнього етнічного походження чи місця проживання. Рідше застосовується для позначення виключно російських шовіністів.

Відповідно до даних цієї ж Вікіпедії позначення є застарілим і на сьогоднішній момент вже втратило своє істинне значення. Зараз слово “москаль” в Україні використовується як дуже поширене неофіційне, побутове означення росіян. Слово має нейтральне чи злегка зневажливе забарвлення. Слід однак зазначити, що в сучасній українській мові “москаль” не є лайкою чи підкреслено презирливою назвою.

Також слово “москалі” може мати і інше значення, наприклад, велика кількість українців мають прізвище Москаль.

Сама наявність такого прізвища вже свідчить про те, що слово не має негативного, нецензурного значення.

Заявлене позначення планується використовуватися як назва багатосерійної історичної мелодрами на телеканалі “Україна”. Відповідно до сценарного плану серіалу “Москаль”, позначення буде використовуватись як прізвище головних героїв серіалу.

Апелянт зазначає, що при використанні заявленого позначення жодним чином не будуть порушуватись почуття гідності росіян, білорусів чи інших націй.

Ураховуючи наведене, апелянт просить відмінити рішення за заявкою № т 2011 14514 та зареєструвати знак “МОСКАЛІ” відносно заявлених товарів 9, 16 та послуг 35, 41 класів Міжнародної класифікації товарів і послуг.

Колегія Апеляційної палати вивчила і проаналізувала аргументацію сторін, що міститься в матеріалах справи.

Колегія Апеляційної палати перевірила відповідність заявленого позначення умовам надання правової охорони щодо наявності підстав для відмови в реєстрації знака, встановлених пунктом 1 статті 5 Закону України “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг” (далі – Закон), з урахуванням пункту 4.3 Правил складання, подання та розгляду заявки на видачу свідоцтва

України на знак для товарів і послуг, затверджених наказом Державного патентного відомства України від 20.08.1997 № 72, зі змінами (далі – Правила).

Відповідно до пункту 1 статті 5 Закону правова охорона надається знаку, який не суперечить публічному порядку, принципам гуманності і моралі та на який не поширюються підстави для відмови в наданні правової охорони, встановлені цим Законом.

Відповідно до пункту 4.3.1.1 Правил під час перевірки позначення, заявленого на реєстрацію як знак, щодо наявності підстав для відмови у наданні правової охорони, відповідно до пункту 1 статті 5 Закону, встановлюється: чи не належить заявлений знак до позначень порнографічного характеру, чи не містить антидержавних расистських лозунгів, емблем та найменувань екстремістських організацій, нецензурних слів та виразів тощо.

З метою визначення правильності застосування підстави для відмови в реєстрації знака “МОСКАЛІ” колегія Апеляційної палати звернулася до тлумачення поняття “мораль” та його застосування як підстави для відмови в реєстрації заявленого знака.

Мораль (лат. *moralis* – нравственный, от *mos*, мн. *more* – обычаи, нравы, поведение) у перекладі з латинської мови - це одна з форм суспільної свідомості, соціальний інститут, що виконує функцію регулювання поведінки людей у всіх без виключення сферах життя. (Філософський словник/Ред. І.Т.Фролова; 4 видан. – М.: 1980). Вона представляє відому сукупність історично та життєво прийнятих принципів, поглядів, оцінок, переконань і заснованих на них норм поведінки, визначаючих і регулюючих відносини людей один до одного, суспільства, держави, сім'ї, колективу, класу, навколишньої дійсності (Словник російської мови. – М.: 1999).

Відповідно до статті 1 Закону України “Про захист суспільної моралі” суспільна мораль – система етичних норм, правил поведінки, що склалися у суспільстві на основі традиційних духовних і культурних цінностей, уявлень про добро, честь, гідність, громадський обов’язок, совість, справедливість.

Правові засади України щодо захисту моральності у суспільстві складає Конституція України, Закон України “Про захист суспільної моралі”, інші закони та нормативно - правові акти щодо захисту суспільної моралі, загальновизнані норми і принципи міжнародного права й міжнародних договорів України.

Змістом державної політики у сфері захисту суспільної моралі є створення необхідних правових, економічних та організаційних умов, які сприяють реалізації права на інформаційний простір, вільний від матеріалів, що становлять загрозу фізичному, інтелектуальному, морально-психологічному стану населення.

Державний нагляд за додержанням вимог цього Закону та чинного законодавства у сфері захисту суспільної моралі в межах своєї компетенції здійснюють відповідні державні органи.

Повноваження і компетенція Державної служби полягає в недопущенні реєстрації в якості знаків для товарів і послуг позначень, що суперечать публічному порядку та принципам моралі (пункт 1 статті 5 Закону).

Колегія Апеляційної палати звернулась до низки інформаційних джерел і встановила наступне.

На думку Міллера А.І. (“Украинский вопрос” в политике властей и русском общественном мнении (вторая половина XIX века), Спб., “Алетейя”, 2000г. - 260с.): “в отличие от польского *moskal*, обозначающего всех великороссов, малорусский москаль относился только к чиновнику, офицеру и солдату, то есть к “госслужащим”. Наиболее типичной чертой москаля в малорусских поговорках выступает склонность к обману и вообще пройдошливость. При ближайшем рассмотрении облик москаля оказывается очень близок к облику солдата из великорусских сказок, которые, впрочем, в отличие от малорусских пословиц, симпатизируют этому персонажу, а не надуваемому им мужику. Если вспомнить, что русская армия до второй половины XIX в. не имела казарм и квартировала по домам и хатам, а содержимое солдатского котелка прямо зависело от пройдошливости его хозяина, то происхождение малороссийского образа москаля становится вполне понятным. Для великорусского крестьянина у малороссов был целый ряд других названий (наиболее распространенное – кацап), лишенный, в отличие от москаля, интенсивной негативной окраски”.

Російський лексикограф Володимир Даль зазначав, що термін “москаль” малоросійського походження і означає: “солдат, военнотружачий регулярных войск”. Наводить наступні приклади вживання: “москалить (малорос.) – мошенничать, обманывать в торговле” (Толковый словарь живого великорусского языка В.И.Даля: В 4 т. – Спб., Москва. 1863 - 1866).

Москаль, москали. м. (дореволюц. пренебр.) – шовинистическое прозвище, прилагавшееся жителями Украины и Белоруссии к русским, представителям Московского государства, а также к солдатам (Толковый словарь русского языка: В 4 т. / под ред. Д.Н. Ушакова. – М.: ГИ «СЭ»; ОГИЗ; ГИИНС, 1935 – 1940).

Москали – (мн. разг.-сниж.) – прозвище русских – первоначально солдат – на Украине и в Белоруссии, обычно с оттенком презрительности (Новый толково-словообразовательный словарь русского языка. Автор Т. Ф. Ефремова. 2000 г. 136 тыс. словарных статей).

З часом слово “москаль” почало набувати негативного відтінку саме на територіях Польщі, Білорусії, Литви та України, що були приєднані Російською імперією і надовго увійшли в її склад.

Відповідно до Вікіпедії у XVIII—XIX століттях жителі східної Білорусії і України так називали солдатів і чиновників Російської імперії.

Таким чином, заявлене на реєстрацію як знак для товарів і послуг позначення “МОСКАЛІ” має зневажливе значення щодо національності – росіян, а його використання принижує російську націю за національною ознакою.

На підставі вказаного колегія Апеляційної палати дійшла висновку про невідповідність заявленого позначення умовам надання правової охорони, тобто про правильність застосування підстави для відмови в наданні правової

охорони заявленому позначенню “МОСКАЛІ” як такому, що суперечить публічному порядку та принципам моралі (пункт 1 статті 5 Закону).

За результатами розгляду заперечення, керуючись Законом України “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг”, Регламентом Апеляційної палати Державної служби інтелектуальної власності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15.09.2003 № 622, колегія Апеляційної палати

в и р і ш и л а

1. Відмовити Товариству з обмеженою відповідальністю “Телерадіокомпанія “Україна” у задоволенні заперечення.

2. Рішення Державної служби від 13.06.2012 про відмову у реєстрації знака “МОСКАЛІ” за заявкою № т 2011 04514 залишити чинним.

Рішення набирає чинності з дати його затвердження наказом Державної служби інтелектуальної власності.

Головуючий колегії

І.О.Шатова

Члени колегії

Л.А.Цибенко

В.М.Ресенчук